

САНААЛОХ

Х а б ы а т
1931 сэл алынны
15 нүүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 30 (6010)

1934 сэл. Кулун тутар 8 күнэ
ЧЭППИЗ

Сынаата
2 харчы.

СОВЕТСКОЙ ДЬАХТАЛЛАРГА

КҮНДҮ ДЬАХТАЛЛАР!

Бийиги Ийэ дойдуга албан аат-
таах кыргыттары!

Советский Союз Коммунистичес-
кой партиинын киин Комитета Экин-
чи дьахталлар аан дойдутаагы
күнүрүнүн—аан дойду үлэнт дьах-
талларын бүтүннүүтүн интернацио-
нальн бийр санааланыларан кү-
нүрүн итинин ахаланыр уонна
историк эрдэллэр!

Кулун тутар 8 күнэ—бийиги саа-
ны сирдэх уонна үөрүүлэх бы-
рааһынаахтардыттан биирдэстэ-
ра. Аас ордон үлэ коллектарыгар,
хас ордон дьах-күргэннэ киин
сааһы кыһыттары кэлэр. Дьах-
талларга социальнай-экономическай
этнос културнай тутуу бары
участтаарыгар өрө күүрүүлэх,
силлэтэ суох үлэлэрин итин ди-
ринг ытыктабыл дойду бүтүннүүтэ
эгр.

Бийиги Дьахталлар аан дойду-
таагы күнүр советский норуот үр-
дүк коммунистическай уонна үлэ-
рө көтөбүлүүтүн бийытыгар-майгы-
тыгар бэлиттэр. ССРС Верховнай
Советин бралан азыгыт бымбара
социалистическай демократия улуу
тыһынаах күһүн, үлэнттэр. Ком-
мунистическай партия уонна киин
Кэбин Комитетин тула ыкса түмсүү-
лээхтэрин чарыхайдык demonstra-
циялаан көрдөрдө. Партия уонна
норуот тулхадыйбат бииргэ сомо-
лоһууларга, советский дьоннор
соавателностара уонна түмсүү-
лээхтэри Юрий Владимирович Ан-
дреевич атыры бастыһыаһын
күнүрүнэ этэтиилээхтик кестү-
бүтэ. Советский дьоннор партия
уонна норуот ленинскэй курсунан
уруулаахтык баран ийэргэ булгу-
руйбат дьулуурдарын биллэрбит
ССКП КК олунньутаагы (1934 с.)
Пленумун түмүктэрин бийр санаа-
ны байырыллар.

Советский дьахталлар—бийиги
норуоттун аһар-тутар үлэтин толору
бирэвэтиах кыттылаахтара, дой-
ду материалнай уонна духовнай
бааһын-дуолун аһаччылар. Бурун,
сыйыһылаах социализм ситири
болот кэмийдэх соруктара бы-
лаарылаах партия XXVI съезин,
ССКП КК онтон кэнники Плену-
мин уураахтарын толорууга ты-
һаайыһыах үлэ бара турар кэм-
гэр, иһилэр орууларга улуукаан
уонна эппиттээхтэр. Партия ыны-
рыттыгар эппиттээн куораттар

уонна тыа сирин үлэнт дьахталла-
ра 1934 сэл уонна пилетка бү-
түннүүтүн былааннарын толорор
уонна алары толорор киин соци-
алистическай куотнааһыга актив-
нааһын кыргыттар. Дьахталлар
санаалларыттан, эрчимнэрттэн,
таланнарыттан, профессиональн
маастарыстыгаларыттан экономи-
каһы, түргэн тэтимнээн санын-
рым, наука уонна култура салгы
сандыылаа улахан тутулуутаахтар.
ССКП киин Комитета Советтар
дойдуларын дьахталлара кэлэр да
эттүгэр социалистическай Ийэ дой-
ду уаһутун тулууга бэйэлэрин күс-
тэрин уонна билиилэрин харыстаа-
бакка бириэхтэрэ дин эрэнэр.

Коммунистическай партия дьах-
таллар государство уонда общест-
во дьахталларын салыһыга улам
ордук активнаах кытталларыгар
кыһанар. Ааспыт бымбардарга
норуот бэйэтин чулуу кыргыттарын
дойду үрдүк законодательнай ор-
ганыгар талла. Депутаттар үс тын-
мыт биһрдэрэ—дьахталлар. Мөлү-
бүөнүнэн дьахталлар олохтоох Со-
веттарга, партияга, профсоюзнай
уонна комсомольскай тэриитлэргэ
ийимнэһылаахтык үлэһиллэр, үгүс-
тэр ил-дирингеллэри, совхозтары,
колхозтары уонна учреждениялар
салааллар. Ити барыта—советский
олох дьирин ордуктарын, бийиги
социалистическай тутулуут дьин-
нээх демократизмнн этэтиилээх
туоһута.

Диринг ытыктабыл чувствотун
бийиги ийэлэргэ этэбит. Эһиги оло-
лору социалистическай Аба дойду
соавателнай, үлэни таптыр граж-
даннара ыһа үүнүрүбүт, ыччатт-
ла, үрдүк коммунистическай идеал-
лар ыһаһарыгар итэбит. Эһиги,
үүнэр көлүөнэ бастакы наставнича-
ларыгар, Эһиги мунгура суох сыа-
налаах үтүө тускуллаах үлэһит
иһин норуот бүтүннүүн байыһыбата!

Советский дьахталлар бэйэлэрин
кэлэр кэскиллэригэр биэ эрмиллээх-
тэр. Киһилэргэ капитализм усулу-
буларыгар дьахталлар мүчүрүй-
бэккэ көрсөр үлэ суох буолуула-
ра уонна атын социальнай издээн-
нэргэ суоһаабаттар. Дьахталлар,
оболор, дьах-күргэн тустарыгар,
кыһаһы—социалистическай об-
щество сокуонэ. Дьахталлар үлэ-
лир уонна олорор усулуобуула-

рын туссары дьахталлара халбага
суох олоххо киллэрииллэлэр, оло-
ро дьинэлэри тутуу кыһык ыт-
тылар, оло садтарын уонна дьах-
талларын, доруоһуа харыстабы-
лын учрежденияларын ситимнэргэ
кыһаһыллалар. Эдэр солбудаһы
үөрэттэргэ уонна итингэ, киһини
олоххо уонна үлэбэ бэлэмнөөһүнгэ
уопсай уонна профессиональн үө-
рэхтээһин оскуолатын ытыклары
турар деформата сууһан суолтала-
һыага.

ЫТЫКТАБЫЛААХ ДЬАХТАЛ- ЛАР!

Бийиги планетабыт дыксиннэ-
риилээх кэмгэ олорор. Агрессивнай
империалистическай эргимтэлэр бу-
рууларын аан дойдутаагы бы-
һык-мачы эмсэҥэ ситимнэхтэ.
Мананк усулуобууларга Советский
Союз тулуурдаах буолууну уонна
сэргэти көрдөрөр, итин харыстаан
хаалларга, киһи аймахха сабар-
дааһыт ядернай суоһаһыны хал-
барытарга бары наадалаах дьах-
таллар иһилэр. Советский дьахтал-
лар энэ иһин охсупааччылар иһини
кыһаһыллалар. Социалистиче-
скай государстволар дьахталла-
рын, атын дойдулар үлэнт дьах-
талларын кытары бииргэ кинилэр
империалистическай сарыһы көр-
төһүлэри утары сорунуулаахтык
туураалар, киһилэр авантюристекэй
политикаларын уордаахтык сэмэ-
лииллэр. Эһэ көмүскэлгэр Эһиги
куоһаһыт өссө күөскэ дуорайдыт!
Планета үрдүнэн ыраас халлаан
уонна чарыхай күн туруохтаахтар!

КҮНДҮ ДЬАХТАЛЛАР!

Бу быраһыһынык күн ССКП
Киин Комитета Эһиги чэһин до-
руобууһун, үлэбэ, үөрэххэ, айым-
ныга, олорору итингэ сага сити-
һиллэри сабарар! Эһиги, Эһиги
дыах-күргэнтэригэр улахан дьол
тохсодуйт!

Советский дьахталларга албан
аат!

Социализм бырааттын дойдула-
рын дьахталларыгар төлөнөөх
эбэрдэ!

Аан дойду бүтүннүүтүн үлэнт
дьахталлара туругудунар!

Бийиги Ийэ дойдубут—Советский
Социалистическай Республикалар
Союзтага бөрүгүү уонна чэһигэ
ейлаа турдун!

СОВЕТСКОЙ СОЮЗ КОММУНИСТИЧЕСКОЙ
ПАРТИЯТЫН КИИН КОМИТЕТА.

ССРС ВЕРХОВНОЙ СОВЕТЫГАР БЫЫБАР ТҮМҮКТЭРЭ

Бымбар киин комиссията, ССРС уон биирис ыгы-
рылаах Верховнай Советыгар бымбар түмүктэрин
ууһун уокуруктардаары бымбар комиссияларыттан
аһаһыт даннадары көрөн баран, бымбар бары
ыһаһардыр уокуруктарга ССРС, Конституциятын
уонна ССРС Верховнай Советин бымбардарын туһу-
на Сокуон көрдөбүллэригэр толору сөп түбөһүннэ-
һиллэн ытыктылаахтык ыһаһарда.

Дойду государственнай былаһын үрдүкү органыгар
бимбардыр хампаанна ханна барытыгар маасса
ССКП XXVI съезин, партия Киин Комитетин ол кан-
динэри Пленумнарын уураахтарын олоххо киллэрин-
тэ туһаһылаахтык политическай уонна үлэбэ үрдүк
рө көтөбүлүүтүн бийытыгар-майгытыгар ааста,
киин советский норуот Советский Союз Коммунисти-
скай партиятын итингэ киин ленинскэй Киин Ко-
митетин тула ыкса түмсүүлээһин этэтиилээхтик де-
монстрациялаан көрдөрдө.

Бымбар киин комиссията, Союз Советыгар уонна
национальностар Советтарыгар бымбарга уокуруктар-
даары бымбар комиссияларыттан киһирбит борото-
уулаарга олоһуран, дойду үрдүнэн бүтүннүүтүнэн
ССРС Верховнай Советыгар бымбар бүтөһиктөөх тү-
мүктэрин быһаарда.

Бымбарга бымбардааччылар испиһиктэригэр 184
мөлүйөһ 29 тыһыһа 412 киһи киллэриллибитэ.
Куоһастаһынга 184 мөлүйөһ 6 тыһыһа 373 бы-
бардааччы (99,99 бырыһыан) кыттына.

Союз Советыгар бымбары мытарга ССРС террито-
риятыгар 750 бымбардыр уокуруктар тэриллибиттэ-
рэ. Бымбар 750 уокурукка ытыктына.

Союз Советыгар депутаттарга кандидаттар киһи
183 мөлүйөһ 897 тыһыһа 278 бымбардааччы куо-
ластаата, ол 99,94 бырыһыанга тыһыһар. Кандидат-
тары утары 109 тыһыһа 72 бымбардааччы куола-
стаата. ССРС Верховнай Советыгар бымбардар тус-
тарынан Сокуон 54 ыстатыйатыгар олоһуран 17 бым-
бардыр бюллетеннар дьинэ суохтарынан аарылын-
нылар.

Союз Советын бымбарыгар бары бымбардыр уо-
куруктарга баллотировкаламмыт кандидаттар куола-
һаһыар үгүс өттүн ыһаһар уонна депутаттарынан
галымнынылар.

Союз Советыгар барыта 750 депутат талыһына.
Национальностар Советтарыгар бымбары мытыга
бары союзнай уонна автономнай республикалар, ав-
тономнай уобаластар уонна автономнай уокуруктар
территорияларыгар ССРС Верховнай Советыгар бы-
бардар тустарынан Сокуонга сөп түбөһүннэһин 750
бымбардыр уокурук, ол иһигэр хас биирдии союзнай
республикага 32-ли уокурук, хас биирдии автоном-
най республикага 11-ли уокурук, хас биирдии авто-
номнай уобаласка 5-тин уокурук уонна хас биирдии
автономнай уокурукка 1-ли уокурук, тэриллибитэ.
Бымбар 749 бымбардыр уокуруктарга ытыктына.
Казахский ССР-тан Национальностар Советтарыгар
бимбарга 138 №-дэх Джиамбулскай бымбардыр уо-
курукка депутатка кандидат өлбүтүнэн сибээстөөн
бимбар мытылыбата. Ити уокурукка бымбар сотору
кэмнин ытыктылааһа.

Национальностар Советтарыгар бымбарга бымбар-
дыр уокуруктарга баллотировкаламмыт кандидат-
тар куолаһа байыһар үгүс өттүн ыһаһар уонна депу-
таттарынан талыһынылар. Национальностар Со-
веттарыгар барыта 749 депутат, ол иһигэр союзнай
республикалартан—479 депутат, автономнай респу-
бликалартан—220 депутат, автономнай уобаластартан
—40 депутат уонна автономнай уокуруктартан—10
депутат, талыһына.

Бымбар киин комиссията, ССРС Верховнай Со-
ветыгар бымбардар тустарынан Сокуон 58 ыстатыйа-
тыгар олоһуран, ССРС уон биирис ыгырылаах Вер-
ховнай Советыгар 1499 бымбардыр уокуруктартан
аһаһыт депутаттары, ол иһигэр Союз Советын
750 депутаттарын уонна Национальностар Советта-
рын 749 депутаттарын, регистрациялаата.

Депутаттар састаантарыгар—527, эбэтэр 35,2 быры-
һаһаара рабочайдар, 242, эбэтэр 16,1 бырыһаһа-
ла колхозтаахтар, өттөн рабочайдар уонна колхоз-
таахтар холбоон 769-тар, эбэтэр депутаттар 51,3 бы-
рыһаһаһаара. Депутаттар ортолоругар ССКП чиллэ-
нэргэ уонна чилиһиннэригэр кандидаттара—1071, эбэтэр
71,4 бырыһыан, партията суохтара—428, эбэтэр 28,6
бырыһыан, дьахтара—492, эбэтэр 32,8 бырыһыан.
Отутугар дьирин састаах депутат—331, эбэтэр 22
бырыһыан, ЫБСЛКС чилиһэ—225, эбэтэр 15,0 быры-
һыан.

ССРС Верховнай Советыгар бымбар түмүктэргэ, дой-
ду государственнай былаһын үрдүкү органыгар ком-
мунистар уонна партията суохтар блоктарын канди-
даттарын бийр санаанан талыһ—партия уонна но-
туот тулхадыйбат бийр сомоһолорун, үлэнттэр ССКП
уонна Советский государство ис уонна тас политика-
ларын толору өйүллэрин сага этэтиилээх туо-
һа. Бымбар сыйыһылаах социализм обществотын
диринг демократизмнн, советский норуот коммуни-
стическай тутуу бары участтаарыгар кыһаһыттары
салгы дьаһыардаахтык ситиһэргэ биэ быһаары-
нылааһын ырыһаһык көрдөрдө.

(СССР)

Ленинскэй курсунан сага кыайыларга!

Табаарыс К. У. Черненко Москва Куйбышевскай
бимбардыр уокуругун бымбардааччыларын иһингэр
тыһа этитин оройуон үлэнттэргэ дьирин астыһыһан
көрсүтүлэр, айар-тутар үлэ бойбуой программатын
бийытыһан ыһыһылар.

Өрө көтөбүллэн

Табаарыс К. У. Черненко
Москва Куйбышевскай
оройуонун бымбардааччы-
лары кытта көрсүһүүтү-
гэр этитэ советский но-
руот бүтүннүүн полити-
ческай уонна үлэбэ ак-
тивнааһын өрө көтөхтө.

Кыраһык дойдуга дьон
үрдүтүн үрдэттэ. Ас-үөл
программатин салгы
кыһаһа киллэрингэ аһа-
һа суох оһоһулуна,
үрдүтүн салгы кыһаһа
тэтим ыһыһына.
Черненко, бийиги Карл
Маркс партиянан совхозтут

коллективнай, ол иһингэр мич
үлэһит, Мугудайдаагы
отделением суоһуһуттэ,
пилетка төрдүс сылын
куһаһага суох сабалааты-
быт. Ордук салгыга үчү-
гэй өттүнэн көтөһилээх
кыһын аһаһа эрэрэ үөрдөр.
Звенобутугар 492 салгы-
ны эһирэппэнкэ иһтэн
туруорабыт.

Опыты туһанан, кы-
һаһыһын ууран дьулу-
һан үлэһэтэххэ бийыл
үчүгэй түмүктэри ситилэр
кыһа бвар.
М. ТОЛСТОУХОВ,
салгыһыт, ССРС Госу-
дарственной биримэ-
һэтин лауреата.

Эйэ утумнаах политиката

ССКП КК Генеральнэй
секретара табаарыс К. У.
Черненко дьирин ис хо-
һоонноох этитэ хас бийр-
дин советский киһи истин
бийбарабидин ыһаһаһа.
Сир үрдүгэр туруктаах
эһин хааччыһар иһин
утумнаах охсунуу—бийиги
хаан-уруу. Коммунисти-
ческай партиябыт тас по-
литикада халбизаабат
курса. Билигин уустук
уонна олус тыһаһыһаах
аан дойдутаагы бийыга-
майгыга бийиги партия-
быт уонна правительство-
быт эһини оннуһан хаал-
быт эһини оннуһан хаал-
ларар уонна бөрүгүтөр,
киһи аймагы ядернай сө-
рин кутталыттан араһа-
чылар, хардарыта барыс-

таах аан дойдутаагы бийр-
гэ үлэһитин кэһтэрт ту-
һугар туох кыалларын ба-
рытын оһороллор. Ол ту-
һунан таб. К. У. Черненко:
«Бийиги ядернай арсенал-
лары үүнүрүн иһингэ кү-
рэхтэһинни утарабыт. Бий-
гин сэрин сөһин бары
көрдүһэригэр бобор уонна
суох оһорор иһин турум-
муһут уонна турунабыт
дизин өссө төгүт биһэргэ-
тэн эттэ.

Бийиги, ааспыт мар-
сэрин алдыархайдарын
билбит. Ийэ дойдубутун
көмүскээн хаалларбыт
дьон, аан дойдуга бөһө
эһэ иһин утумнаах охсу-
һуу политикаһын ис сү-
рэхтэһиттэн биһиринбит,
дьаһаһаһа өйүүбүт.

А. КАЖЕНКИН,
сэрин, үлэ ветерана.

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр:

С. НИКИТИН.
овхоз парткомун
секретара.

НУУЧЧА СИРИН УОЛА

Книги үлэни сатыыр уола таптымыр колхозтаах кэрэниэ төрөөбүтэ, Онтон сүрүү характерын—үлэни таптааһыны уонна дьаныары интэрэммитэ.

ИЛЛЭНГ КЭМ—БИЙГИ БААЙБЫТ

Комсомольской тубуктэр

Бийлыгыттан совхоз
пеленеларын комсомо

УМНУЛЛУБАТ
ТҮГЭННЭР

1960 жыл кулунтутар-
га Ю. А. Гагарин кос-
монауттар этэрэстөрүн
киллэриллибита, оттон
бэс ийиҥар ССКП кө-
көтүгүт, ылымчыбита.
1961 сыя муус устар
3 күнүгүт старшай лей-
тенант Ю. А. Гагарин
Государственной косми-
сия космос куйаарыгүт
бастакы көтүгүт маңы-
датынан биҕэргэштита.
1961 сы, муус устар
12 күнүгүт кино «Вос-
ток» космическая арма-
хараабылынан сир ш-
оһи 108 мүн. эргибит-
тэ.

Бастаны носмонавт чиэһигэр

Бастакы космонавт төрөөбүтэ 50 сыла туолуугун бәлиэтээн ССРС Космонавтика Федерацията Ю. А. Гагарин аатыннан Юбилейнай медалы олохтоото. Ити медалынан ракетнай-космическай техниканы айар, космонавтарын бэлэмнөөһүнүгэ, космическай аппараттары бэрэбирэркөлөөһүнүгэ уонна ытыгыга кытымыны ылар ученайдар, конструктордар, инженердэр, космонавтар уонна атын специалистар наһараалланыпхтара.

(CCTA).

Н. ПОПОВ.
Эрилик Эристинин аты-
нан совхоз комсомо-
лскай комитетын сек-
тору.

СОВХОЗТАР СҮӨНҮ ИИТИИТИГЭР 1984 СЫЛ КУЛУН ТУТАР																									
Совхозтар	Эт онгогуута (центнер) тымннаах мнлаахынцаан					Этн государство атымлаахын (центнер)					Үүтү валовой млы (центнер)					Үүтү государство атымлаахын (центнер)					Бннр фуражной мнлн мннн (кг)				
	квартал- лаары былаан	Туола	%	1983 с.	±	квартал- лаары былаан	Туола	%	1983 с.	±	2 мй- лаары былаан	Туола	%	1983 с.	±	2 мй- лаары былаан	Туола	%	1983 с.	±	2 мй- лаары былаан	Туола	1983 с.	±	
Барл Маркс	—	1263	—	+225		1340	1187	88,6	+171		2600	3014	115,9	+969		2050	2731	133,2	+857		138	153	±41		
Субуруускай	—	441	—	+8		580	425	73,3	+31		1000	1032	103,2	+219		800	947	118,4	+243		125	124	+23		
Эр. Эрвстнн	—	731	—	-405		1240	723	58,9	-384		2430	2893	119,1	+647		1900	947	118,4	+243		125	124	+23		
«Чурапчы»	—	496	—	-147		590	407	55,8	-108		1600	1118	69,9	-97		1260	1071	85,0	-45		123	80	-6		
«Мнндараавы»	—	434	—	-346		750	423	56,4	-334		1220	1470	120,5	+414		890	1324	148,8	+497		130	155	+49		
Ор. үрдүнэн	—	3965	—	-655		4900	3255	66,4	-624		8850	9527	107,6	+2152		6900	8333	120,8	+1963		132	135	+30		

Быраалымынның инициатору жүй бийлиги көрсөткөндөй дөхтөрдөр оройунадабы советтарын председателин солбулаачы. **Анна Егорова** **ГОРДЕВАНЫ** кытта көрсөткөндөй. Ону жантап алмаса бэ-
жүтүтүбүт.

Үйлэтийн: Оройуон үзэлтг дьахталлара бичигдүүлж байгаагүй тухай мэдээллийг өгөх зорилготой юм уу?

Эпийт: Бидний баримт 8313 дьахтар нь нэгэр 3618-на тус хангайны багш, ар, үлдчилдэг. 1983 онд Эрдэнэ Энхтүвшин аатын савхан Мария Егоровна Жинов старшайддаа «ЫБСЛКС 60 сыла» йрма коллектив фуражнай ивахаситын 2527-диги күүтү нан оройуон чемпионон ферматын дайн шлла. Эмиз ити совхоз анныксийн Марфа Васильевна Никитина к туһмычалаах кирбинни угурдаан бөөрүллэ смидар Урун илге чорсонун хаанаайтунай буолла. Карл Маркс адынан совхоз Бахытавын огделениетын абылы интэр ферматын коллектив старшой Февралнда Федотова Вякокуова) хас биврийн илэ сабылан 3,76-ону мадан оройуонга бастаата. Людмила Николаевна Чичигинарова салайар аатын озурутчултара 3000 кв. метр таяаах төлөгдөттөн 24,5 тонна үүнүүнү комбайн одук көрдөрүүлснилэр.

Нэһилиэк ахсын дьахтар комитетта үлснир. Чочу биир холобуру адалмаха сен Одуулуучига комитет тэрийнтин эдер ийэлэр оскуодаара үлснир, кэрэ сбиллээх тематическай бичээрдэр ныты далаар. «Интэргэ рэйдээх улаппыт ово» «Дьолу нэс булбаккын», «Никитинер, бичиги уонна бичиги оболорбут» конференциялар, о. д. а. нэһиликанын түмэр кураһааччылар дьахталлар тэриллинилэр Дьахталлар комитеттара общественна бэрээдэги бөөрөгтүүгэ, үлсниттэри, одук эдер мичати, энэр-майгы өттүнэн нитингэ улахан болгомотолоруун уураллар.

Үйлэтийн: Улуу Кыяны 40 сыла тутугутун нуруот киһиэхэ балыктарты бэрээдэстэр. Оройуон дьахталлара онно хамдар кытталларый?

Эпийт: Ара дойдун Улуу сэринтин киһигэр бичиги дьахталларбыт тымыга уонсай кыялынын уламсыбэттара. Дьахталлар комитеттары тэрийнлэрини киһигэри чиһээтэни бичээрдэрэ тэриллэллэр.

Ааспыт үөрэх дыймыгар аттестацияны барбыт учууталлартан Чурапчы орто оскуолатын завуча Анна Александровна Борисова РСФСР оскуолатын үтүөлээх учууталын аатын ылла, 10 учуутал ССРС уонна РСФСР норуотун үөрөбүрүнүн туйгуһунарынан буолдулар. Уйгуну-бийагы хансар производство бастыһынара, норуот дьахталыы-баһыбатын ылбыт врачтар, учууталлар, культура үлэһиттэрэ өссө албахтар.

Ыйымты: Дыхталлар общественнай-
политическай олоххо кыттымыларын туһу-
лан туһу үтүөк этэр?

Элнийг Бийнги дяхталларбыт ханымк
общественнай үлэгтэн туора турбат
дөн дүн бйаачы этнэхэ сол, Агардас
убу агай аалст ССРС Верховнай Соле-
ны бимбарыгар кинилэр агитатордар,
огитонналар начальниктара, учаастактар-
даары бимбар комиссияларын чилиннээр
буолан туран үгс өрүттээх тэрийэр, маас-
еб-победительскэй үлэни
кирбит үбү эмнэ Эйз фондугар киллэр
биһит. Дыхталлар комитеттарын көрү-
лэшиннэринэн барата 22033 солк. үл хо-
муллаа 12479 солк. Якуткайга Эйз ре-
публикатаарм фондугар көһөрүллүбүтэ.

x x x

Быраазыныгынан, күндү дьөгөлэр
бит! Үөрүүгүт өссө үхөстэн, ситиһинги
өссө ангыэттин!

Ага дайду Улуу сарантин кэмнгер «Кыргыттар — тракторга!» ыгырын кизн есебулу илбита. Эр дьомнору солбуйан 18-19 састаах кыргыттар тинир келелер тэллиннэрин кушуттара. Кинилер ортолорутар Анна Каргезова эмиз баара.

Анна, арийаахыдаах трактористар курстарын бүтүрөт, Хатылы «Кы-
ныл илгич» колхозу-
гар трактористар Бир-
дэмшirdiripen үлэ-
лэзбитэ, МТС салаалтата
билгилгэ көрүүгө тарды-
һылаах, техникаба ор-
дуу сыйабаас хомсомол-
каны 1942 сыллаахха
Якутскайга ЧТЗ-75
тракторга үөрөттэрэ
мыһыпта.

Үерийн бүтэрээт, Хатынчага Петр Павло дондгэ сменшиктээ-бүтэ. Нөгүе сылыгар күнү олох умнуузын, — дикр Анна Егоровна. — Бир саз ыһын кэмнэг мунурдаахы-нан малдын хаалбы-на.

Нэгдүгээр ахсын даяхтар комитет дээр Чонгу бичир холбохуу ялалмахсан Одыулуунга комитет тэрийнчигнэвэр ийвэр оркуудадара үлчилэр, кэрэ бэрэлдэх тематический бичвэрээр нхыг далаар, «Интергэ эрэгдэх улаппыт ово «Дьолу нэс булбаккын», «Никитиннэр, бичиг уонна бичиг ойдорбут» конференциялар, о. д. а. нхичиннхынш түмэр кэрэ бэрэлдэх даяаллар тэрийнчилэр даяхгаллар комитеттара общественна бэрэлдиг бөдөрөгүүгэ, үлчилтээр, ордук элэр мччаты, нэр-ийгн этгүнэн нхичинг олохон бодомголорун уураллар.

Ыйышты: Улуу Кыяйы 40-сыла туулуутун нуруст кышкык бэлэтигиртэ бэлэмэнэр. Оройуон дьахталлара онно хаптар кытталларый?

Эпийэт: Аба дайду Улуу сэринтин кинигэр бичиги дыахталларбыт тымыга уосай кыаһынны уһаһыбытара. Дыахталлар комитеттарын тэрийиэлэрини кыһалары чыһэстэһин бичээрдэрэ тэрлээллэр. Мугудайга, оройуон кинигэр итинки аһаллаах көрүһэбиллээх дыаһаллар ыһаһыннылар. Кыһыны 40 сылын көрүһэһиһиллэр уус-уран, самодетельност коллективтарын көрүүгэ дыахталлар бичиги турар, сүрүн куустар. Былырын оройуон киниги үлэһит дыахталлара бичээрин бичр күннээх хамнастары Эйһа фондугар бичээргэ ыһырын таһаарбытара оройуонка кыһык өйөмүүтэ. Итсид ным ыһыгар оройуоннааһы Култур дьэһитигэр «Бичиги Эйһа туһугар үлэһитэйкэ, Ийэ дайдурут, аванар!» дьэһитетическэй бичээри ыһыһыһыт. Ойто кинигит үбү өмнө Эйһа фондугар кыһа бичигит. Дыахталлар комитеттарын көрүһэһиннэрини барыта 22033 солк. үп хуһуулан 12479 солк. Якутскайга Эйһа республикатааһы фондугар көһөрүлдүбүт.

Барааныныгынаа, күндү дүйөгөлөр
би! Үөрүүгүт өссө үксэтин, ситиһинги
өссө чингэтин!

Б У үтүгэн үлэнт дьэ-
хэргэни Одьулуун из-
лэсэгч олохтоохторо
Учурбайгк билээлээ

—Дыяг-чахчы үлэни үлү-
гүйбүт, харыларын күүрү-
шүн дылу булбут дэон.—
дэабытэ билинхэ Дыабын
из биэр төрүүт-уус олох-
соңо Дабраатар тустары-
нан.

Ийэ, аба тапталыттан эрдэ, малын, ого санын, таи үлгээ эриллэнэ. Яков 1939 сүлдээххэ Амма Сула-баччытыттан Ульяновыи сүүһүнэри ааралыта. Ол күнтэн ханньаар Урэх, Күрө участагар алахсуйбуттара, Иккееи бастаан кэл-козкэ, онтон совхозка сүө-сүһүтүөн үлүс-үбүтэри

Цулуурба үзэгштгэр дьон-
уумаах сүтгүүлэлэрин
нэһи, хайбали ылытта-
а, үлэ үөрүүтүн билбит-
эрэ. Соторутаабыта оро-
туон ычат сүөһүнү тө-
лөһкүдүк төлөһүтэччи-
ттэн биэр чулуулара
И. И. Лаэров ааспыт сүл-
э үлэ үрдүк көрдөрүүлэ-
рин нэһи «Днепр» мото-
икка фондатын ылыта.
Этотт бмыларыын бастыт
үсүсүрүккэ «Москвич» ав-
томобиль фондатын биэр-
биттэрэ. СССР Верховнай
Советын бмыбарин көрсө
Яков Иванович хаа биэр-
диг бөрөсхутун 120-лнн
кг төлөһүтөн, үгэһинин,
социалистическай куотала-
һында бастыһа ннэр.

Ульяна Дмитриевна
күүтэ олордохпуна биһр
хап-хараанан чобулччу
көрбүт уолчаан чугаһаан
кэлэн:

— Эйнэхэ көрдөрөбүтү

ВТАР

дуро?—днн ыытты.

Ыт бөлөпөх эбит. Убайа, сэттискэ үөрээр. Дима, өрөбүлүгэр кэлэ сымдаш доботторуттан уларсан аралыт. Уолчаан ата Степа, сааба бичэ үһү, Лавровтар уон бирикс оолоро. Быраата Костянын хоккейдымлаар, салааскалымлаар, дьонноро үлээрингэр бардахтарына нинти хомуйар, бэйэлэрэ додо-бааччы дьыһыт буолан хаалар дьон эбит.

— Салын барты үлэһинит, оҕолорбутун батыһынара сымдабыт, — диир ийэ. — Улахан кымыт сибилэтин аҕай тах-
 ыттарыттар оҕолору бэйэлэрин холобурдарынан кыра эрдэхтэригэр үлэһини таптыырга, дьобурда буоларга нитэллэр. Салын кэлэ да улахаттар өккө кыралар аҕаларын-дидэрини кытта фермага үлэһиниллэр. Одолор бары тус-тусна таптыыр дьаһыктыахтар. Холобур, Се-
 ниялаах Дима значоктары коллекциялымлаар, Ан-
 остуол тейиннигэр умсу-
 гуйар, Марка трактори-
 даҕаны, автомашинани-
 даҕаны нигинбээкэ мытар-
 ыттар. Лавровтар дьыһ-кэргэ-
 нэригэр ахта-салын сым-
 дыах курдук кэрэ-бэхи-
 түтүннөр элбэхтэр. ССРС
 Верховнай Советын Пре-
 зидиумун Ыйыппынаан У.Д.
 Лавроваҕа 1977 сыл ы-
 ыйын 3 күнүгэр Герой
 ийэ Үрдүк аата нигэрди-
 ытты.

Хөхтөөх үлэ, дьлмьар
даах үөрэх аргыстаа
Лавровтар дьлэлэрингэ
бүгүн үөрүү-көтүү. Уол
икки оёо дьлэрата—уол
икки олох, дьлэ-кэртэ
бүтүүнүн кэскилэ, үтүө
бэ-кэрэбэ дуулууута кү
сиригэр саамай күндү к

Уон икки оҕо ийэтэ
Дмитриевна 22
ыл илгитин арзарбакка
үсө бүтүннү үлэээтэ. Үр-
үк оҕорумтуолаах үлэ-
тин иһин элбэх төгүл Бо-
лотунай гримоталарынан
арзаладалаһа.

Одолоноору сүлдээр ний-
цлук унагас буолар. Ити-
цлук эдэр нийэлэргэ сы-
лаллаах. Ол кэминэ жин-
нэ аттиаларыгар билли-
лээх, аманалх дууһалаах
сүбэни баара туохтаада
да илэдалаах. Ол да иһин
эройуон үгүс нийэлэрэ М.А.
Зверстова аатын шыкта-
былданан ааттамаллар.

—Омос көрдөххө, дың-
даан курдугун нини олус
иллэрэх дууһалаах, сым-
налас кинилээх киһи. Кини
базрыгэр санаам көтөҕү-
нэр, холкутар түһэрин,—
дэнэн көпөстэллэрин үгүстүк
истилээххэ сөп.

Мария Гаврильевна киин болмыһа акушеркатынан 1961 сыллаахтан үлэтиир. Ити кэм устата киин элбэх кырачааны күн сырдыгын көрдөрдө, үгүс ийэбэ үтүө сүбүһүн буолла. Коммунистическай үлэ ударнига М. Г. Эверстовага 1992 сыллаахха маннайыгм категориялаах акушерка зата тасондибита. Киин хас да Бээр оннук соһумэр түбэ, тэ 21 сыл авараа өттүгэ буолбута: олодоно киирбит дьахтар хаана улэ ханнык барбыта. Отто болмыһага хаан саппаах суох буолэн, биэрбит Онуоха Мария Гаврильевна, бэйэтэн ханнык биэрэн, иһэн олүүттөн биэрбэбитэ.

буаба харыстабыл мин-
истерството Махтад су-
руктарынан, оройуонаары
баллына Бочуотунай гра-
мотатынан бөлүтөмминте.
Олоххо ардыгар өлөр-
гиллэр мүчүргөнүнөх тү-
түсүр баяр буолалаччылар.

Бинах төрөөтө		Бинах сүүлү өдүүтө		Ол ишигтер ныярай		Биз төрөөтө		Сылым өдүүтө		Ол ишигтер кудун		Ынары буюбатым		Ол ишигтер иск, снэмэл	
1983 с.	1984 с.	1983 с.	1984 с.	1983 с.	1984 с.	1983 с.	1984 с.	1983 с.	1984 с.	1983 с.	1984 с.	график	туола	график	туола
325	339	19	18	14	11	—	—	3	1	—	—	—	205	—	198
67	128	26	7	3	2	—	—	4	3	—	—	—	61	—	61
456	538	28	21	25	17	—	—	7	3	—	—	—	102	—	77
309	202	25	11	15	8	—	—	3	—	—	—	—	105	—	105
269	182	16	9	6	4	—	—	32	5	—	—	—	29	—	—
1426	1389	114	66	63	42	—	—	49	12	—	—	—	502	—	441

Комментатор колонкалара

АФРИКА СОБУРУУ ӨТТҮГЭР АХШ КИИРИИТЭ-ТАХСЫЫТА

Африка собуруу өттүгөр ахш киириитэ-тахсыыта... Африка собуруу өттүгөр ахш киириитэ-тахсыыта...

Африка собуруу өттүгөр ахш киириитэ-тахсыыта... Африка собуруу өттүгөр ахш киириитэ-тахсыыта...

Африка собуруу өттүгөр ахш киириитэ-тахсыыта... Африка собуруу өттүгөр ахш киириитэ-тахсыыта...

М. ЯКОВЛЕВ, ССТА ырытааччыта.

ИСТИНГ, ИИРЭХ ТЫЛЛАР

КҮНЭ КИНИЛЭРТЭН ТАХСАР

МАРИЯ Николаевна Арешовская 74 саа... Мария Николаевна Арешовская 74 саа...

Кыдыаас болонтин... Кыдыаас болонтин...

УМНУОМ СУОБА

1984 сыл мин олохпор... 1984 сыл мин олохпор...

Өссө 1972 сыллаахха... Өссө 1972 сыллаахха...

Н. ФЕДОРОВ, спорткомитет инструктора.

түргөһүн. Бары үлэ дьоно... түргөһүн. Бары үлэ дьоно...

Ол үтүн түмүктөрдөх... Ол үтүн түмүктөрдөх...

В. ПОПОВ, бийиги общ. корр.

ИС СҮРЭХТЭН ИЙЭН

Ама да өспөтүн... Ама да өспөтүн...

Онтон ыла 14 сыл та.

Эднийдээх күтүөлү... Эднийдээх күтүөлү...

Дьэ-кэрфэн дьоло... Дьэ-кэрфэн дьоло...

Күтүөлүт Егор Игнатьев... Күтүөлүт Егор Игнатьев...

Бүгүн, Дьахталлар... Бүгүн, Дьахталлар...

А. СМЕРНИКОВА, Чурапчы с.

Репактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВА

Мугудай сельсовет... Мугудай сельсовет...

Эмп үлөһүн... Эмп үлөһүн...

Потанов Виктор... Потанов Виктор...

Физкультура уонна спорт маассабын иһин!

ТЭРЭЭНИННЭЭХТИК ЫТЫАХХА

Коммунистическая партия... Коммунистическая партия...

уонна физкультураны сайыннарыма... уонна физкультураны сайыннарыма...

Н. ФЕДОРОВ, спорткомитет инструктора.

БИИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтавай индекс 678700. Чурапчы с. Нап Марис уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделар—21-495, уолсый 21-505.

«Сага олох» райкома КПСС («Новая жизнь») — орган Чурапчинна